

Gemeente Langedijk

Langedijk in beweging

‘Naar een breed sportpodium’

Sportnota (deel 1)
2009-2012

Voorwoord

Sport doet wat met mensen en mensen met sport. Sport heeft daarom volgens mij altijd al een rol en functie gehad in de maatschappij. Denk alleen al aan bijvoorbeeld de Romeinse tijd of aan de Olympische Spelen. Verbindt daarnaast de elementen vrijetijdsbesteding en competitie met elkaar en sport valt niet weg te denken. In onze maatschappij vervult de sport een belangrijke functie. Het creëert bijvoorbeeld een sociale binding tussen mensen, het is een uitlaatklep voor stress en bevordert de gezondheid. In onze snelle maatschappij is het daarom van belang dat mensen gebruik kunnen maken van sport. In deze sportnota willen we structureel invulling geven aan sportbeleid in Langedijk.

De eerste sportnota van Langedijk draagt de naam "Langedijk in Beweging". In Langedijk wordt veel gesport en iedereen binnen de gemeente ziet het belang van deze inspanning. Echter een aantal Langedijkers sport nauwelijks of niet. Ook die mensen willen we aan het sporten krijgen. Uiteraard is dat een vrijwillige keus waarin we ze niet kunnen dwingen. Iedereen heeft zo zijn of haar eigen agenda. Daar moeten we ons wel bewust van zijn. Er zal echter getracht moeten worden om sport en bewegen zo laagdrempelig te laten zijn, dat iedereen mee kan en wil doen. Sport heeft diverse elementen in zich: beweging, sociale contacten, competitie en gezondheid. Die laatste factor is zeker van belang voor mensen die nog niet of nauwelijks sporten. Er is een toename van overgewicht van onze inwoners geconstateerd, ook onder jongeren. Dat brengt risico's mee voor de gezondheid op latere leeftijd. Vanuit die optiek is de deelname aan sport ook belangrijk.

Als gemeente vinden wij het belangrijk om sporten in Langedijk te bevorderen. Dat houdt in dat je hiervoor beleid op papier hebt staan. Laten zien waar je heen wilt en wat daarvoor nodig is. In de voorliggende nota is daaraan gewerkt. De probleemstelling was dat er geen structureel beleid op papier stond. Daar is hard aan gewerkt. Bijzonder is dat deze nota een coproductie is van Sport Servicepunt Langedijk (SSL) en de gemeente Langedijk. Dit is gebeurd onder toezien van een begeleidingscommissie die bestond uit vertegenwoordigers vanuit de sportverenigingen (de heren A. Glas en J. van der Schaaf), de scholen (mevrouw E. Wokke), de politiek (de heer M. van Croonenburg) en namens Sport Servicepunt Langedijk (de heer A. Eversdijk) onder voorzitterschap van de wethouder Sport. Schrijvers van de nota zijn geweest: de heer T. van Etten (directeur SSL) en G. Konijn (beleidsambtenaar Sport), en in een later stadium de heer P. Laban (interim opvolger van de heer G. Konijn). Zij werden ondersteund door twee beleidsmedewerkers van SSL: de heren J.J. Klaver en J. Beerse. Bijzonder is wel dat er geen extern bureau is ingehuurd. Het is in het begin zoeken geweest om de juiste vorm en inhoud te krijgen, maar dat is wel gelukt. Ondanks dat het een coproductie is valt de nota onder verantwoording van de gemeente Langedijk, omdat de gemeenteraad de beleidskaders vast stelt.

Deze beleidsnota moet los gezien worden van het subsidiebeleid. Vanuit het subsidiebeleid ontvangen sportverenigingen subsidie als dat noodzakelijk is en wordt geacht. Daarnaast is de gemeente ook bezig met het opstellen van vrijwilligersbeleid. Vrijwilligers zijn ook onmisbaar voor de sportverenigingen. De sportnota gaat in op het beleid en de gevolgen die dat heeft en kan hebben op bijvoorbeeld de sportaccommodaties.

Ik wil tot slot iedereen bedanken die meegewerkt heeft aan het tot stand komen van deze nota. Dat zijn de hierboven genoemde personen, maar ook de verenigingen en politici die meegewerkt hebben aan het kleedkamerdebat, het sportsymposium, de speeddate-avond en het onderzoek van het Mulier-instituut. Zonder deze mensen zou er geen gedragen sportnota tot stand zijn gekomen. Deze nota moet een impuls geven aan het sporten in Langedijk met de intentie dat het sportverenigingsleven groeiend blijft en toegankelijk is voor zoveel mogelijk Langedijkers.

Wim Nugteren, wethouder Sport.

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Inhoudsopgave	3
Inleiding	4
1. Langedijk in beweging, 'Naar een breed sportpodium'	6
Missie	6
Visie.....	6
1. Sport- en recreatievoorzieningen	6
2. Sportverenigingen centraal	7
3. Bewegingsonderwijs op de basisscholen	7
4. Sportieve en gezonde leefstijl	7
5. Sport en maatschappij	7
6. Topsport	7
2. Analyse	8
1. Sport- en recreatievoorzieningen	8
2. Sportverenigingen centraal.....	8
3. Bewegingsonderwijs op de basisscholen.....	9
4. Sportieve en gezonde leefstijl	10
5. Sport en maatschappij.....	10
6. Topsport.....	11
3. Conclusies	12
1. Sport- en recreatievoorzieningen	12
2. Sportverenigingen centraal.....	12
3. Bewegingsonderwijs op de basisscholen.....	12
4. Sportieve en gezonde leefstijl	12
5. Sport en maatschappij.....	12
6. Topsport.....	12
4. Doel en resultaat	13
Thema: 1. Sport- en recreatievoorzieningen.....	13
Thema: 2. Sportvereniging centraal	13
Thema: 3. Bewegingsonderwijs op de basisscholen	14
Thema: 4. Sportieve en gezonde leefstijl.....	14
Thema: 5. Sport en maatschappij	15
Thema: 6. Topsport.....	15
5. Implementatie	16
I. Accommodatiebeleid	16
II. Sportstimulering.....	17
6. Financiën	19
7. Begrippenlijst	22

Inleiding

De voorliggende sportnota is het eerste onderdeel van een tweeluik. Deze nota heeft betrekking op het sportstimuleringsonderdeel van de sportnota en geeft een aanzet tot het accommodatieonderzoek. Deel I van deze sportnota heeft als doel een structureel sportbeleid neer te zetten binnen de gemeente Langedijk. De gemeente wil zorgen voor een vitale en gezonde samenleving en ziet sport hierbij als bindend middel. De sportnota geeft weer op welke wijze de komende jaren invulling wordt gegeven aan het sportbeleid. De nota verbindt de losse onderdelen van verschillende beleidsterreinen met elkaar tot één sportvisie. Deel II betreft de opdrachtformulering voor het sportaccommodatieonderzoek binnen de gemeente Langedijk. Vanuit een puntsgewijze analyse volgt een opdrachtformulering, op basis waarvan een accommodatieplan zal worden gemaakt. Medio mei/juni 2009 verschijnt dit accommodatieplan als onderdeel van voorliggende sportnota.

De sportnota sluit aan bij al bestaande onderzoeken en beleidsplannen zoals;

- Meerjarenbeleidsplan WMO en volksgezondheid;
- Lokaal Gezondheids Beleid (LGB) overgewichtpreventie van de GGD Hollands Noorden;
- Verenigingsmonitor 2007 van het Mulier instituut;
- Landelijke sportnota: Tijd voor sport, van het ministerie van VWS;
- Eigen onderzoeken zoals de 'speed date avond'.

In 2004 is met behulp van de breedtesportimpuls (BSI) een stap genomen in de goede richting om tot een gezond en sportief Langedijk te komen. De BSI kan beschouwd worden als voorloper van het toekomstige sportbeleid. Met de breedtesportimpuls wilde de rijksoverheid het lokale sportaanbod duurzaam versterken en (zo mogelijk) sport beter benutten voor het oplossen van sociale en maatschappelijke problemen. De subsidie lasten bedroeg 50% voor het Rijk en 50% voor de gemeente. De BSI heeft binnen de gemeente Langedijk gezorgd voor een versterking van de lokale sport, waardoor er een meer gezonde en sportieve samenleving is ontstaan. De BSI richtte zich op alle inwoners van Langedijk, maar speciale aandacht ging uit naar de jeugd op de basisschool, de sportvereniging, de inactieve Langedijker, de ouderen vanaf 55 jaar en de gehandicapten. Met projecten zoals de Sportieve School, GALM voor 55+, de Sportweek, verenigingsondersteuning en Sportmaatje is er uitvoering gegeven aan het BSI beleid.

Sport en bewegen is een belangrijk verbindend element in de maatschappij. Sport en bewegen is voor jong en oud, voor mensen met verschillende achtergronden en met uiteenlopende sportbehoeften. Sport en bewegen heeft duidelijke raakvlakken met gezondheid, welzijn, onderwijs en veiligheid, maar is op nog veel meer terreinen duidelijk aanwezig. Om de functies van sport en bewegen optimaal te kunnen inzetten, moet gewerkt worden vanuit een integrale aanpak. Deze sportnota zet de contouren uit voor een dergelijke aanpak en is gekoppeld aan de maatschappelijke visie van de gemeente en daaruit voortvloeiende plannen. Sport en bewegen houdt in dat het beoefenen van sport vooral leuk moet zijn. Aan dit uitgangspunt hecht de gemeente veel waarde. Het traject om te komen tot deze sportvisie heeft anderhalf jaar in beslag genomen waarbij een breed en integraal draagvlak is gecreëerd. Door het raadplegen van diverse actoren, waaronder stichtingbesturen van basisscholen, schooldirecteuren, (sport)verenigingen, diverse welzijns- en zorgorganisaties is een koers uitgezet voor het toekomstige sportbeleid, afgestemd met een bijbehorende missie en visie. Met deze ontwikkelde missie en visie zal deze nota starten. Daarna volgt een analyse van de belangrijkste gegevens ten aanzien van de huidige trends en ontwikkelingen op het gebied van sport en gezondheid. Deze analyse leidt tot de doelstellingen voor het sportbeleid. Deze doelstellingen worden vervolgens uitgewerkt tot de meerjarenacties met financiële vertaling. Tevens is er een extra hoofdstuk toegevoegd over het accommodatie vraagstuk. De nota heeft een doorlooptijd tot en met 2012.

Samenvatting

“De gemeente richt op basis van de behoeften van inwoners en verenigingen haar sportbeleid op het aanbieden van eigentijdse accommodaties en infrastructuur én het stimuleren van sportieve activiteiten. De accommodaties wil de gemeente aanpassen op basis van een nog te verrichten onderzoek, waarin vraag en aanbod op elkaar worden afgestemd. Voor de sportstimulering heeft SSL in overleg met de gemeente een activiteitenprogramma opgesteld.”

Analytisch gezien hebben onderzoeken naar voren gehaald dat:

- De maatschappelijke betekenis van de verenigingen in de huidige maatschappij steeds belangrijker wordt als actieve lokale gemeenschappen.
- De huidige opzet van samenwerking tussen onderwijs en sport te incidenteel is en te weinig bereik heeft in relatie tot de beweegnorm.
- Overgewicht leidt tot tal van gezondheidsproblemen op jonge en latere leeftijd. Ongezonde voeding in combinatie met te weinig bewegen zijn risicofactoren voor het ontstaan van overgewicht en chronische aandoeningen, zoals diabetes type 2 en hart- en vaatziekten.
- Van de sportverenigingen die gebruik maken van andere (lees: gehuurde) accommodaties is 19% tevreden met de huidige accommodatie.
- Slechts 28% van de bevolking met een beneden modaal inkomen sport wekelijks.

Het versterken van de samenwerking tussen sport en onderwijs krijgt een optimale invulling door het aanstellen van combinatiefunctionarissen. Deze vooruitstrevende en 'gouden' kans wordt aangeboden via het ministerie van VWS en de Alliantie 'School & Sport' Het is een functie waarbij een werknemer in dienst is bij één werkgever en gelijktijdig werkzaam is of ten behoeve van twee werkvelden/sectoren, in dit geval de school en de sportvereniging. De functie wordt ingezet op school, tijdens pauzes, na schooltijd tussen vier en zes bij de vereniging en bij wijkgerichte activiteiten. Deze functie realiseert een verbindingstuk tussen de school, de wijk en de vereniging. Vanuit het ministerie van VWS wordt de combinatiefunctionaris in het eerste jaar 100% gesubsidieerd. De daarop volgende jaren ligt de verhouding op 40% voor het Rijk en 60% voor de gemeente en/of scholen.

Het rijke verenigingsleven kenmerkt zich al jaren binnen de gemeente Langedijk. Uit onderzoek is gebleken dat verenigingen zichzelf als 'sterk' beschouwen. Toch wordt in de uitvoering van de dagelijkse gang van zaken knelpunten ervaren. Deze knelpunten worden geïventariseerd en aangepakt in de sportnota ter ondersteuning van de verenigingen. Investeren in verenigingsondersteuning in de breedste zin van het woord is voor de komende periode onmisbaar in het sportbeleid. Voor wat betreft de sportstimulering zijn er drie aandachtspunten. Zo zal er ingezet worden op een sportieve en gezonde leefstijl, waarbij meer mensen in beweging komen en een goede leefstijl oppakken. Daarnaast zullen kwetsbare groepen ook de mogelijkheid moeten krijgen om mee te doen, iedereen moet toegang hebben tot sport en bewegen. Tot slot zal er ten aanzien van topsport ingezet worden op het bieden van een basis voor de talenten.

Na deze 'software' wil de gemeente de kwaliteit van de 'hardware' verhogen. Er is sprake van achterstallig groot onderhoud van de (binnen)sportaccommodaties, die in afnemende mate voorzien in de lokale sportbehoefte. Het 'verschoven' dorpscentrum van de gemeente Langedijk, Zuid-Scharwoude en Broek op Langedijk beschikken nog over één gymzaal en één voetbalvereniging. Zonder de 'stenen' zal de (sport)mens niet vooruitgaan. Gekoppeld aan deze acties hoort een financieel beeld. De nota is zo opgebouwd dat er diverse keuzes gemaakt kunnen worden, waardoor ook de financiële kant variabel is. De scholen hebben de mogelijkheid om een combinatiefunctionaris aan te stellen, de raad heeft de mogelijkheid om te kiezen voor de thema's die zij graag gerealiseerd zien worden.

1. Langedijk in beweging, 'Naar een breed sportpodium'

Langedijk is een verstedelijkte plattelandsgemeente, die wordt gekenmerkt door de lintbebouwing van de dorpen Sint Pancras, Zuid-Scharwoude, Noord-Scharwoude, Oudkarspel, Broek op Langedijk en Koedijk. Met de toekomstvisie 2020 wil de gemeente, ingeklemd tussen Alkmaar en Heerhugowaard, de cultuur- en natuurlandschappelijke kwaliteiten en de rust in Langedijk behouden. Daarnaast wil de gemeente duurzaam investeren in het woon- en leefklimaat door uitbreiding van de recreatiemogelijkheden en het voorzieningenaanbod. Daarin wil de gemeente nauw samenwerken met het rijke verenigingsleven en dit verenigingsleven een verdere impuls geven.

De gemeente Langedijk richt zich met voorliggende sportnota op de mens (de sporters en organisaties die sport en bewegen mogelijk maken) en de stenen (de voorzieningen en de infrastructuur). De gemeente zet in op toekomstgerichte sport- en recreatiemogelijkheden in de wijk, gericht op een multifunctioneel gebruik door georganiseerde, anders georganiseerde en ongebonden sporters. De missie en visie luiden als volgt:

Missie Sportnota

'De gemeente Langedijk wil dat alle inwoners de mogelijkheid hebben om hun sport en beweegambities te realiseren binnen hun directe leefomgeving. Het rijke Langedijker verenigingsleven staat garant voor betrokkenheid en verbondenheid met de samenleving, gefaciliteerd door een eigentijds recreatie- en accommodatienetwerk. Dit draagt bij tot een actieve leefstijl en participatie binnen de Langedijker samenleving.'

Met deze missie geven wij, als gemeente, de koers van de komende jaren aan op het gebied van sport en bewegen. Er zullen veel raakvlakken zijn met WMO, ruimtelijke ordening, onderwijs en sport- en welzijnsorganisaties. In onze ogen onmisbare partners voor het realiseren van een gemeente in beweging. In de sportnota blijven particuliere en commerciële takken van sport buiten beschouwing. Deze initiatieven laat de gemeente over aan de markt.

Visie Sportnota

Om deze missie te realiseren heeft de gemeente Langedijk een sportvisie ontwikkeld aan de hand van zes thema's. Deze zes thema's komen voort uit de twee onderdelen waaruit deze sportnota bestaat. Deel I heeft betrekking op de onderzoeksvraag naar de sportaccommodaties en deel II betreft de sportstimulering.

I Realiseer een eigentijds sportaccommodatienetwerk

1. Sport- en recreatievoorzieningen

De accommodaties vormen de basis voor het sporten in Langedijk. De gemeente onderkent daarin haar randvoorwaardenscheppende rol en wil nieuwe invulling geven aan haar taak om te komen tot een sterk accommodatienetwerk. Gesterkt door het feit dat nog geen eenvijfde van de verenigingen tevreden is over het huidige aanbod is de gemeente recentelijk met een accommodatieonderzoek gestart, dat in 2009 zal resulteren in een sportaccommodatieplan met investeringsprogramma. Daarbij willen we zoveel mogelijk aansluiten op ons ingezette kernenbeleid. De gemeente heeft zich hierbij ten doel gesteld dat in 2012 50% van de sportverenigingen die gebruik maken van andere (lees: gehuurde) accommodaties zegt dat ze nog jaren vooruit kunnen binnen deze gym- sportzaal en/of sporthal. Dit percentage ligt nu op 24%.

II Stimuleer sportieve activiteiten door versterking van het aanwezige kader

2. Sportverenigingen centraal

De kracht van de vereniging is de maatschappelijke meerwaarde die de vereniging levert in de vorm van zelforganisatie (actief burgerschap), het vormen van een sociale gemeenschap en het verzorgen van een actieve laagdrempelige vrijetijdsbesteding. De gemeente erkent deze waarde en stelt zich als doel een groei te bewerkstelligen van 78 naar 85% van het aantal gezonde en krachtige verenigingen, gerealiseerd door vraaggerichte verenigingsondersteuning met een sportieve, eigentijdse infrastructuur.

3. Bewegingsonderwijs op de basisscholen

Professioneel verzorgd bewegingsonderwijs legt de basis voor de motorische ontwikkeling van de Langedijker kinderen en geldt als uitgangspunt voor een levenlang sportplezier ten behoeve van geest en lichaam. De gemeente stelt zich ten doel dat in 2012 een bewegingscurriculum is ingevoerd op alle scholen wat afgestemd is op de fysieke vaardigheden van elke leerling. Daarnaast wil de gemeente een groei zien in de lessen die gegeven worden door vakleerkrachten van 40 naar 80% in het jaar 2012.

4. Sportieve en gezonde leefstijl

Een vitale en gezonde samenleving is de basis voor een langdurige zelfredzaamheid van de inwoners. Het uitdagen en prikkelen tot beweging van jong en oud middels recreatie en sport & spel voorzieningen, alsmede door educatie en stimuleringsactiviteiten zal resulteren in een meer vitale samenleving in 2012 waarin blijkt dat het percentage ernstig overgewicht van 11% landelijk gezien, niet wordt overschreden binnen de gemeente Langedijk.

5. Sport en maatschappij

Iedere inwoner van de gemeente Langedijk moet toegang hebben tot een sport & beweeg aanbod zodat zijn ambitie gerealiseerd kan worden. Ongeacht achtergrond (beperking). Hiervoor is samenwerking met diverse maatschappelijke instellingen een vereiste.

6. Topsport

De gemeente zet zich binnen haar grenzen vooral in voor de breedtesport. Het topsportbeleid richt zich op talentontwikkeling. Dit zorgt ervoor dat de talenten eerst dicht bij huis hun basis krijgen om daarna, eventueel, hun weg te vervolgen buiten de gemeente. De gemeente zorgt ervoor, dat de accommodaties hierop zijn ingericht, en zal rekening houden met de wensen van topsportverenigingen. Daarnaast zullen verenigingen ondersteund worden in de begeleiding van talentvolle, jonge sporters.

2. Analyse

Sport is voortdurend in ontwikkeling. Voor een lange termijnvisie op sport is het essentieel hiermee rekening te houden. In dit hoofdstuk wordt de analyse van de sportnota beschreven die verband houdt met sport, bewegen en gezondheid. Vanuit diverse onderzoeken en rapportages hebben wij belangrijke uitkomsten puntsgewijs geformuleerd per visie. Elk punt heeft een verwijzing naar een voetnoot. Deze analyse vormt een gedegen ondergrond om rechtvaardige conclusies te trekken. Uitspraken die gedaan worden binnen dit hoofdstuk zijn onder andere gebaseerd op gegevens van 19 verenigingen binnen de gemeente Langedijk die mee gedaan hebben aan de Verenigingsmonitor 2007.

1. Sport- en recreatievoorzieningen

- Van de 19 verenigingen die hebben deelgenomen aan de verenigingsmonitor zijn er 11 die een eigen accommodatie of min of meer een eigen accommodatie hebben².
- Van de sportverenigingen die gebruik maken van andere (lees: gehuurde) accommodaties is slechts 19% tevreden met de huidige accommodatie.²
- Van de sportverenigingen die gebruik maken van andere (lees: gehuurde) accommodaties zegt 24% nog jaren vooruit te kunnen².
- Het gemeentelijke aanbod van binnensportaccommodaties kan – met uitzondering van Duikerdel – als traditioneel worden bestempeld. Het betreft traditionele sporthallen en gymzalen, met uitsluitend een ruimtebiedende functie voor onderwijsgebruik en verenigingsgebruik. Een eigentijdse programmering ontbreekt in alle accommodaties en ook moderne vormen van sportbeoefening worden niet in de accommodaties aangetroffen. Deze laatste categorie is inmiddels ingevuld door het particulier initiatief³.
- De Oostwal en Geestmerambacht hebben een onaantrekkelijke uitstraling, entreepartij en ondersteunende voorzieningen. De tekortkomingen op dit vlak van de Oostwal zijn relatief gering en met een facelift te verhelpen. De tekortkomingen van Geestmerambacht op dit vlak zijn fors en nauwelijks met beperkte ingrepen te verhelpen. Vooral voor wat betreft Geestmerambacht zijn ingrepen noodzakelijk. De huidige accommodatie voldoet niet of nauwelijks meer aan de eisen die consumenten tegenwoordig stellen aan accommodaties³.
- Om sport en bewegen mogelijk te maken zijn voldoende accommodaties en ruimte als randvoorwaarde belangrijk. Er zijn weliswaar veel sportaccommodaties in Nederland, maar die zijn niet altijd even goed bereikbaar en passen ook niet altijd meer bij de kwaliteitseisen van de hedendaagse gebruiker⁴.
- Accommodaties moeten up-to-date zijn (binnen en buiten sport en ongeorganiseerde sport)⁵.
- Voorwaarden voor het bevorderen van een gezonde leefstijl zijn goede sport en recreatiemogelijkheden, zoals goed geasfalteerde fietspaden, goed onderhouden voetpaden en wegen⁴.

² Kalmthout, J. van, & Lucassen, J (2008). *Verenigingsmonitor 2007*. 's-Hertogenbosch, W.J.H. Mulier instituut

³ Eindrapport beheer- en exploitatie-opzet binnensportaccommodaties, Hospitality Consultants, 2000.

⁴ Ministerie van VWS, Sportnota Tijd voor sport 2005

⁵ Uitkomsten speeddate avond gemeente Langedijk 2008

2. Sportverenigingen centraal

- De maatschappelijke betekenis van de verenigingen in de huidige maatschappij wordt steeds belangrijker als actieve lokale gemeenschappen⁶.
- Ondersteuningsaanbod voor verenigingsbesturen is noodzakelijk⁷.
- Elke club binnen de gemeente Langedijk ervaart knelpunten binnen haar vereniging. Driekwart noemt het werven en behouden van leden als belangrijkste knelpunt alsmede het werven/behouden van vrijwilligers. Ook worstelt ongeveer een derde met de financiën⁶.
- Alle verenigingen hebben gebruik gemaakt van advies en ondersteuning van anderen, vooral van de eigen sportbond en de gemeente. In de nabije toekomst wil 63% van de clubs gebruik maken van professionele hulp. De hulpbehoefte ligt vooral op het vlak van sponsoring, opstellen van beleidsplannen en werving en begeleiding van vrijwilligers. Op vrijwel alle taakgebieden hebben de verenigingen voorkeur voor verenigingsondersteuning⁶.
- 17% van de leden is actief als vrijwilliger. 21% van de verenigingen kampt met een vrijwilligerstekort. De belangrijkste functies waar vrijwilligers voor worden gezocht zijn voor de organisatie van evenementen/toernooien en nevenactiviteiten⁶.
- Het individualisme is toegenomen in de samenleving. Het is minder vanzelfsprekend geworden dat mensen iets voor elkaar willen doen. Door creatief te zijn en het vrijwilligersbeleid te moderniseren kunnen mensen wellicht meer geactiveerd worden⁸.
- 78% van de sportclubs in Langedijk zien zichzelf als een sterke vereniging. Toch voldoet geen van de verenigingen aan alle toetspunten voor een 'sportieve onderneming'. Het zou goed zijn als het beleid meer aansluit bij de ervaren verscheidenheid aan sterkten binnen de verenigingen en clubs en men meer mogelijkheden biedt zich hiermee te profileren⁶.

3. *Bewegingsonderwijs op de basisscholen*

- De huidige opzet van samenwerking tussen onderwijs en sport is te incidenteel en heeft te weinig bereik in relatie tot de beweegnorm. Voor het behalen van die doelstelling is andere, meer structurele, stimulering/financiering nodig⁹.
- Basisscholen zien vooral de gemeente als meest kansrijke initiatiefnemer voor het realiseren van een dagelijks sport- en beweegaanbod⁹.
- In het basisonderwijs heeft landelijk gezien rond de 40% van de scholen een vakleerkracht bewegingsonderwijs. Maar in slechts 9% van de gevallen worden ook alle lessen bewegingsonderwijs gegeven door de vakleerkracht⁹. In Langedijk liggen deze percentages op 40% om 0%⁶.
- Als vakleerkrachten de lessen bewegingsonderwijs verzorgen heeft het merendeel van de kinderen meer plezier in de lessen, is het programma uitgebreider en beter uitgebalanceerd, wordt er eerder en beter een goed leerplan opgezet voor de hele school dan wanneer een groepsleerkracht dat doet en komt er meer samenhang en lijn in de lessen door de hele schoolperiode heen¹⁰.
- Vakleerkrachten leren kinderen motorisch meer dan groepsleerkrachten en het verschil in motorische leereffecten tussen vakleraren en groepsleerkrachten neemt toe bij toenemende complexiteit van de motorische vaardigheden¹⁰.
- Speed date avond binnen de gemeente Langedijk geeft aan dat er grote behoefte is aan een vakleerkracht op iedere school (voor iedere sportles)¹¹.

⁶ Kalmthout, J. van, & Lucassen, J (2008). *Verenigingsmonitor 2007*. 's-Hertogenbosch, W.J.H. Mulier Instituut.

⁷ Uitkomsten speeddate avond gemeente Langedijk 2008

⁸ WMO groeit als kool, meerjarenbeleidsplan WMO en volksgezondheid 2008-2011. Gemeente Langedijk.

⁹ Tussenrapportage 2006, Tijdelijke commissie brede analyse, Alliantie school en sport

¹⁰ Recente onderzoeksgegevens bewegingsonderwijs 2007, Bond Katholiek primair onderwijs

¹¹ Uitkomsten speeddate avond gemeente Langedijk 2008

- In de groepen 3 t/m 8 besteedt men circa 90 minuten per week aan bewegingsonderwijs, met weinig verschillen tussen de onderscheiden jaargroepen. Een dagelijks sportaanbod voor elke leerling binnen en buiten de schooluren, wordt momenteel slechts door een heel klein deel van de scholen gerealiseerd. Hierbij moet gedacht worden aan sportieve BSO's en sportievere pleinen rond scholen¹³.

4. Sportieve en gezonde leefstijl

- Overgewicht leidt tot tal van gezondheidsproblemen op latere leeftijd. Ongezonde voeding in combinatie met te weinig bewegen zijn risicofactoren voor het ontstaan van overgewicht en chronische aandoeningen, zoals diabetes type 2 en hart- en vaatziekten¹¹.
- Overgewicht komt vaker voor bij mensen met een lagere sociaal economische status (laag inkomen, goedkopere huisvesting en achterstand in gezondheid). Wie echter op zijn 20ste een gezond gewicht heeft, kan 4,5 jaar langer leven¹¹.
- De leefstijl van mensen in Nederland wordt steeds ongezonder. Dit geldt ook voor de mensen in Langedijk. De verwachting is dat meer mensen zullen gaan kampen met chronische ziekten¹¹.
- In 2005 had 45% van de Nederlandse bevolking van 20 jaar en ouder een vorm van overgewicht (34% matig en 11% ernstig). Mannen vaker dan vrouwen¹¹.
- Bij 67 procent van de clubs zijn allochtonen lid en 70% van de clubs kent onder de leden enkele mensen met een beperking of chronische ziekte¹².
- In een kwantitatief onderzoek onder ruim 1000 respondenten in opdracht van de directie Sport (VWS) (MotivAction, 2005) geeft 43% van de respondenten aan dat een stimulerende factor om meer te gaan sporten het hebben van een beweegmaatje is. Voor mensen die meer willen gaan bewegen is dat percentage zelfs 46%.
- In de nationale gezondheidstest 2004 is aan de 2330 deelnemers (TNO, 2005) gevraagd wat hen zou stimuleren om meer te gaan bewegen. Er is met name behoefte aan informatie en persoonlijk advies over geschikte beweeg- en sportmogelijkheden (70-78%) en aan maatjes om samen mee te bewegen of te sporten (72-73%).

5. Sport en maatschappij

- Bij de realisatie van het beleid werkt 100% van de sportverenigingen samen met andere instanties. Dit gebeurt vooral met de desbetreffende sportbond en Sport Servicepunt Langedijk, veelal op incidentele basis. Dertig procent van de samenwerkende verenigingen werkt op een of andere wijze samen met scholen¹⁴.
- De samenwerking tussen verschillende organisaties en instellingen is niet voldoende en is voor verbetering vatbaar¹⁵.
- Het kabinet streeft er onder meer naar om een samenhangend aanbod in de sectoren onderwijs, sport, cultuur, maar bijvoorbeeld ook opvang en welzijn te creëren, om kinderen en jongeren een rijke leeromgeving te bieden met maximale ontplooiingsmogelijkheden¹².
- Slechts 28% van de bevolking met een beneden modaal inkomen sport wekelijks, tegen 57% van de bovenmodale bevolkingsgroep. De lichaamsbeweging wordt daarnaast beperkt door de fysieke woonomgeving waar men in leeft.¹⁶

¹¹ LGB overgewichtpreventie regio Noord Kennemerland, juni 2008. GGD Hollands Noorden

¹² Ministerie van VWS, Sportnota Tijd voor sport 2005.

¹³ Recente onderzoeksgegevens bewegingsonderwijs 2007, Bond Katholiek primair onderwijs

¹⁴ Kalmthout, J. van, & Lucassen, J (2008). *Verenigingsmonitor 2007*. 's-Hertogenbosch, W.J.H. Mulier instituut

¹⁵ WMO groeit als kool, meerjarenbeleidsplan WMO en volksgezondheid 2008-2011. Gemeente Langedijk.

¹⁶ Bedrijfsethiek een goede zaak, prof. Dr. R.J.M. Jeurissen, 2001.

- In een kwantitatief onderzoek in opdracht van de directie Sport (VWS) geeft 43% van de respondenten aan dat een stimulerende factor om meer te gaan sporten het hebben van

een beweegmaatje is. Voor mensen die meer willen gaan bewegen is dat percentage zelfs 46%¹⁷.

- Veel sportaanbieders, zowel verenigingen als commerciële partijen, werken maar mondjesmaat samen met scholen bij het verzorgen van een aanbod aan sport en bewegen¹⁸.
- 73% van de sportverenigingen heeft speciaal sportaanbod voor bepaalde groepen leden. De meeste sportverenigingen organiseren specifieke activiteiten voor de jeugd t/m 17 jaar. Twee van de drie sportclubs kennen ook activiteiten voor niet-leden, zoals open toernooien¹⁹.

6. *Topsport*

- Topsport draagt bij aan de sportbeleving. Niet voor niets worden in Nederland sportprestaties de belangrijkste reden genoemd om trots op je land te zijn²⁰.
- Een inspanning om talenten te herkennen en te begeleiden is dan ook essentieel voor de groei en bloei van topsport¹⁷.
- Er is een basis gelegd voor positieve samenwerking tussen de gymverenigingen binnen de gemeente om topsport te bevorderen²¹.

¹⁷ MotivAction 2005

¹⁸ Tussenrapportage 2006, Tijdelijke commissie brede analyse, Alliantie school en sport

¹⁹ Bedrijfsethiek een goede zaak, prof. Dr. R.J.M. Jeurissen, 2001

¹⁹ Kalmthout, J. van, & Lucassen, J (2008). *Verenigingsmonitor 2007*. 's-Hertogenbosch, W.J.H. Mulier instituut

²⁰ Ministerie van VWS, Sportnota Tijd voor sport 2005

²¹ Uitkomsten speeddate avond gemeente Langedijk 2008

3. Conclusies

Wat levert deze analyse de gemeente Langedijk op? Een gegronde kijk op sport-, gezondheids-, bewegings- en maatschappelijke onderwerpen binnen de Nederlandse samenleving en specifiek gericht op de gemeente Langedijk zelf. Onderstaande conclusies komen voort uit de analyse. Zij liggen vervolgens weer ten grondslag aan de diverse punten voor de implementatie en daaruit voortvloeiende acties.

1. *Sport- en recreatievoorzieningen*

De gemeentelijke accommodaties, in het bijzonder de binnensportaccommodaties in beheer door Stichting Sport Servicepunt Langedijk, voldoen niet aan de wensen en verwachtingen van de gebruikers. Goede accommodaties zijn een randvoorwaarde om te komen tot effectieve stimuleringsregelingen.

2. *Sportverenigingen centraal*

De sportvereniging wordt als maatschappelijke instelling bevestigd vanuit de Verenigingsmonitor 2007 en het beleidsplan WMO 'groeit als kool'. Een actief ondersteuningsaanbod is gewenst om het verenigingsleven te waarborgen.

3. *Bewegingsonderwijs op de basisscholen*

De combinatiefunctionarissen (vakleerkrachten) in het basisonderwijs is essentieel in het realiseren van de missie en visie van deze sportnota.

4. *Sportieve en gezonde leefstijl*

Verbanden tussen overgewicht en gezondheidsbeperkingen in relatie met onvoldoende bewegen worden bevestigd. Een sportieve en gezonde leefstijl kan deze verschijnselen beperken.

5. *Sport en maatschappij*

Het samenwerken tussen verschillende welzijninstellingen vormt de integrale basis voor het toegankelijk maken van sport voor iedereen en het realiseren van sportmaatschappelijke doelen. Kwetsbare groepen moeten de mogelijkheid krijgen om mee te doen met sport en bewegen.

6. *Topsport*

Binnen de gemeente is er onvoldoende beleid op het gebied van topsport en talentontwikkeling. Er zal ingezet moeten worden op ondersteuning en het inrichten van accommodaties voor talentontwikkeling.

4. Doel en resultaat

Wat wil de gemeente de komende vier jaar bereiken? Deze vraag wordt hieronder beantwoord. Na het creëren van een breed en integraal draagvlak via het analyseren en hanteren van diverse onderzoeken en de daaruit volgende conclusies, wordt in het volgende hoofdstuk duidelijk welke acties moeten worden ondernomen om de sportnota gestalte te geven.

Thema: 1. Sport- en recreatievoorzieningen

'De accommodaties en infrastructuur vormen de basis voor het sporten in Langedijk. De gemeente onderkent daarin haar randvoorwaardenscheppende rol en wil nieuwe invulling geven aan haar taak om te komen tot een sterk accommodatienetwerk. Gesterkt door het feit dat nog geen eenvijfde van de verenigingen tevreden is over het huidige aanbod wil de gemeente nog dit jaar een accommodatieonderzoek starten, dat in 2009 zal resulteren in een sportaccommodatieplan met investeringsprogramma. Daarbij willen we zoveel mogelijk aansluiten op ons ingezette kernenbeleid.'

Doelstellingen	Acties
- In 2008 wordt een accommodatie-onderzoek gestart, waarin de huidige en toekomstige sport- en recreatie-behoefte van de inwoners en de verenigingen en de hiervoor noodzakelijke en gewenste aanpassingen van de sport- en infrastructuur in beeld wordt gebracht.	* Accommodatieonderzoek (1e helft 2009)

Thema: 2. Sportvereniging centraal

'De kracht van de vereniging is de maatschappelijke meerwaarde die de vereniging levert in de vorm van zelforganisatie (actief burgerschap), het vormen van een sociale gemeenschap en het verzorgen van een actieve laagdrempelige vrijetijdsbesteding. De gemeente erkent deze waarde en stelt zich als doel een groei te bewerkstelligen van 78 naar 85% van het aantal gezonde en krachtige verenigingen, gerealiseerd door vraaggerichte verenigingsondersteuning met een sportieve, eigentijdse infrastructuur'.

Doelstellingen	Acties
- In 2012 is er een structureel beleid in werking gezet ten aanzien van verenigingsondersteuning, om een groei te bewerkstelligen van 78 van 85% in het aantal 'sterke'verenigingen binnen de gemeente Langedijk	* In kaart hebben van de sterktes en zwaktes van het verenigingsleven d.m.v het jaarlijks terug laten keren van de Verenigingsmonitor (2009) * Vanuit de uitkomsten, effectieve maatregelen treffen ten aanzien van de desbetreffende vereniging of club (2010)
- In 2012 zal maximaal 1 FTE duaal aangestelde vakleerkracht beschikbaar zijn voor die vereniging, die daar behoefte aan heeft voor de uitvoering van hun sportactiviteiten.	* Vraaggericht inzetten van de duaal aangestelde vakleerkracht bij de verenigingen. (2010)

Thema: 3. Bewegingsonderwijs op de basisscholen

'Professioneel verzorgd bewegingsonderwijs legt de basis voor de motorische ontwikkeling van de Langedijker kinderen en staat garant voor een levenlang sportplezier ten behoeve van geest en lichaam. De gemeente stelt zich ten doel dat in 2012 een bewegingscurriculum is ingevoerd op alle scholen wat afgestemd is op de fysieke vaardigheden van elke leerling'.

Doelstellingen	Acties
- In 2012 maakt minimaal 80% van de basisscholen gebruik van een vakleerkracht voor één gymnastiekles per week.	* Inzetten van duaal aangestelde vakleerkracht (2009)
- In 2012 maakt minimaal 20% van de basisscholen gebruik van de vakleerkracht voor beide lessen	
- In 2012 is er een helder beeld van elk kind over zijn of haar motorische vaardigheden	* Operationeel leerling-volgsysteem (2011)
	* Overleg voortgezetonderwijs over curriculum (2011)
	* Uitvoeren acties aan de hand van leerling-volgsysteem voor kinderen met motorische achterstand (2012)
	* Schrijven curriculum voor alle gymnastieklessen waar alle scholen mee werken (2012)

Thema: 4. Sportieve en gezonde leefstijl

'Een vitale en gezonde samenleving is de basis voor een langdurige zelfredzaamheid van de inwoners. Het uitdagen en prikkelen tot beweging van jong en oud middels recreatie en sport & spel voorzieningen, als mede door educatie en stimuleringsactiviteiten zal resulteren in een meer vitale samenleving in 2012'.

Doelstellingen	Acties
- De gemeente Langedijk heeft in 2012 een actief beleid ten aanzien van het bevorderen van een sportieve leefstijl, met als doel het terug dringen van overgewicht onder kinderen en het ,minimaal, gelijk blijven bij volwassenen.	* Voorlichtingslessen in het basisonderwijs (2009)
	* Gezonde school- en sportkantines (2009)
- De gemeente Langedijk heeft in 2012 een actief beleid ten aanzien van het bevorderen van een sportieve levensstijl met als doel meer inwoners te laten voldoen aan de NNGB (Nederlandse Norm Gezond Bewegen) norm betreffende voldoende bewegen.	* Realiseren van uitdagende fiets-, wandel- en skeelerpaden en routes (vanaf 2009).
	* Inwoners motiveren om mee te doen aan 'Fiets & scoor' (2009)
	* Laagdrempelige activiteiten aan te bieden om mensen weer in beweging te krijgen zoals GALM, Nordic Walking, zwemmen en bewegen op recept (2009)
	* Sportieve School (2009)
	* BeweegMaatjes (2009)
	* Sport Maatjes (2009)

Thema: 5. Sport en maatschappij

'Iedere inwoner van de gemeente Langedijk moet toegang hebben tot een sport & beweeg aanbod en voorziening zodat zijn ambities gerealiseerd kunnen worden ongeacht achtergrond (beperking), hiervoor is samenwerking met diverse maatschappelijke instellingen een vereiste'.

Doelstellingen	Acties
- In 2009 is een breed, maatschappelijk platform geformeerd met alle betrokken partijen in Langedijk met als doel een optimale en efficiënte afstemming van de Langedijker welzijnsactiviteiten.	* Oprichten maatschappelijk platform (2009)
	* Start uitvoering gezamenlijke welzijnsactiviteiten (2010)
- Vanaf 2009 kwetsbare groepen zelfstandig laten deelnemen aan maatschappelijk verkeer met als doel meedoen aan sport en recreatie.	* Uitbreiding activiteiten kwetsbare groepen zoals GALM en Ruimte voor Contact (2009).
	* Onderzoek naar invoering Jeugdsportpas (2009).
	* Actieve ondersteuning voor verenigingen die kwetsbare groepen opnemen (2010)
	* Wandel2Daagse
	* Bevorderen van het lidmaatschap van een sportclub via het convenant: Kinderen doen mee!
	* Invoeren Beweegmaatje.nl (2009)
	* Verstrekken van voorzieningen, waar mogelijk in natura, aan kinderen in arme gezinnen. (2009)

Thema: 6. Topsport

'De gemeente zet zich vooral in voor de breedtesport binnen haar grenzen. Het topsportbeleid richt zich met name op talentontwikkeling. Dit zorgt ervoor dat de talenten eerst dicht bij huis hun basis krijgen om daarna, eventueel, hun weg te vervolgen buiten de gemeente. De gemeente zorgt ervoor, dat de accommodaties hierop zijn ingericht, en zal rekening houden met de wensen van topsportverenigingen. Daarnaast zullen verenigingen ondersteund worden in de begeleiding van talentvolle, jonge sporters'.

Doelstellingen	Acties
- In 2012 is er structureel beleid omtrent topsport met als doel talentontwikkeling bij de Langedijker verenigingen te ontwikkelen.	* Aantal verenigingen dat aan topsport en wedstrijdsport doet is bekend en hun wensen zijn bekend (2009).
	* Faciliteren van verenigingen dat aan talentontwikkeling wil doen (2009).

5. Implementatie

1. *Realiseer een eigentijds sportaccommodatienetwerk*

Inleiding

Uit het onderzoek van Hospitality Consultants (2000) blijkt dat het slecht is gesteld met de kwaliteit van de gemeentelijke sportaccommodaties. Alleen de Duikerdel vormt hierop een uitzondering. De verenigingsmonitor 2007 van het Mulier instituut bevestigt dit nogmaals. Slechts 19% van de verenigingen die een accommodatie huren is tevreden over deze accommodatie. Om een goed beeld te krijgen wat de wensen zijn van de gebruikers en hoe de sport er in de toekomst uit moet komen te zien is het noodzakelijk om een nader onderzoek in te stellen. Naast de binnensportaccommodaties wordt er ook al geruime tijd gesproken over de buitensportaccommodaties, in het bijzonder de voetbalaccommodaties. Voordat de onderzoeksvraag wordt geformuleerd volgt er eerst een opsomming van de huidige situatie:

- Zwembad Duikerdel is in goede staat, alleen qua badbezetting, horeca, omkleedmogelijkheden en parkeergelegenheid is het te klein. De huidige omvang is gebaseerd op 16.000 inwoners.
- Sportzaal Mayersloot is nieuw en voldoet aan de wensen van de gebruikers
- Geestmerambacht en de andere gymzalen voldoen niet meer aan de hedendaagse eisen en de wensen van de gebruikers.
- De Oostwal is qua hal goed alleen de entreepartij en kleedaccommodaties dienen opgeknapt te worden.
- Bij zwembad de Bever is de technische installatie aan onderhoud toe.
- VV BOL heeft net zijn 3de veld gerealiseerd en kan hiermee de eerste jaren vooruit. Verdere uitbreiding is niet mogelijk. Kunstgras is nog een optie.
- Als LSVV in de dorpskern wil blijven, dienen er in ieder geval 2 kunstgrasvelden bij te komen en het liefst een vierde veld.
- De accommodatie van DTS voldoet aan de grootte van de vereniging. Met een kunstgrasveld kan men de bezetting verder optimaliseren.
- Bij VV Vrone worden er momenteel 2 opties onderzocht voor de realisatie van een nieuwe sportaccommodatie door de universiteit van Wageningen (uitkomst februari).
- De gymnastiekverenigingen willen al jaren een turnhal. Turnen kan om veiligheidsredenen niet meer in een gymzaal beoefend worden. Daarnaast wordt bij de professionele turnbeoefening gebruik gemaakt van een valkuil.
- Het WMO beleid pleit er voor om in elke wijk een multifunctioneel speelveld te plaatsen.
- Tevens wordt er in het WMO plan gesproken over goede fiets en wandelpaden.
- De scholen willen graag bewegingsuitdagende schoolpleinen.
- Gemeente Langedijk blijft een groei gemeente met de realisatie van de nieuwe wijken Westerdel en Langedijk-West, waardoor een nieuwe (wijkgerichte) vraag ontstaat naar sportaccommodaties.
- Ook in Langedijk is sprake van toenemende vergrijzing en hieraan gepaard een groeiend aantal actieve senioren.
- De helft van alle inwoners woont in Broek op Langedijk en Zuid-Scharwoude; de sportvoorzieningen zijn hier relatief ondervetegenwoordigd en staan onder druk.
- Een aantal Langedijkers sport in omliggende gemeenten, terwijl andersom ook inwoners uit naburige gemeenten gebruik maken van sportaccommodaties in Langedijk.
- De volgende sporten zijn niet vertegenwoordigd in de gemeente terwijl ze wel in de toptien van meest beoefende sporten staan; hockey, honkbal, korfbal, basketbal, atletiek en golf.

Dit is slechts een beknopt overzicht van factoren die een rol spelen bij de formulering van de onderzoeksvraag. Verder dienen de gegevens uit eerdere uitgevoerde onderzoeken te worden betrokken bij de uitwerking van het onderzoek. Stichting Sportservicepunt Langedijk zal de nodige ondersteuning leveren aan de uitvoering van het onderzoek.

Opdrachtformulering

Doel van het onderzoek is een onderbouwing te leveren voor de ontwikkeling van sportaccommodaties in de gemeente Langedijk voor de lange termijn. Het resultaat zal een sportaccommodatieplan zijn, op basis waarvan de gemeente keuzes kan maken voor de realisatie van de sportaccommodaties. Dit plan is gebaseerd op een verkenning van de lokale sportbehoefte en een waardering van het bestaande aanbod. De kansen voor multifunctioneel gebruik dienen te worden aangegeven en daarbij de (financiële) voordelen te worden beschreven en enkele locaties nader te worden afgewogen. Daarbij willen we een meer concrete uitwerking van de mogelijkheden voor een nieuwe sporthal, ter vervanging van sporthal Geestmerambacht. Bijzondere aandacht vragen we daarbij voor het multifunctionele gebruik, ondermeer voor evenementen.

De algemene onderzoeksopdracht luidt:

- Wat is de huidige en toekomstige sportbehoefte van de verschillende actoren (verenigingen, ouderen, scholen, individuele sporters etc.)?
- Welke sportinfrastructuur is er nodig om deze vraag te verwezenlijken, in aansluiting op de wijkgerichte ontwikkelingen en in afstemming op het regionale aanbod van de omringende gemeenten? Daarbij vraagt de gemeente zich af wat in Langedijk de mogelijkheden voor de nog ontbrekende sporten hockey, honkbal, korfbal, basketbal, atletiek en golf op basis van een regionale (360 graden) en landelijke vergelijking (kengetallen) en welke uitbreidingen en aanpassingen van de huidige sportaccommodaties nodig zijn.
- Werk de vraag-aanbod-analyse uit in enkele scenario's met een globaal en gefaseerd investeringsprogramma, gericht op multifunctionaliteit, effectieve samenwerking en efficiënt beheer.
- Stel ter vervanging van sporthal Geestmerambacht voor een nieuwe sporthal een programma van eisen op met een globaal investeringsprogramma, uitgewerkt voor enkele locaties.

In het onderzoek zal de ongeorganiseerde sport en de openlucht recreatie buiten beschouwing blijven. Het accommodatieonderzoek zal in ieder geval antwoord moeten geven op de volgende vragen:

- De gemeente wil als antwoord op de vraag wat de huidige en toekomstige sportbehoefte van de verschillende actoren is, de sportinfrastructuur afstemmen op de bevolkingsgroei en samenstelling; welke sportaccommodaties zijn daar voor nodig? Op welke locaties binnen de gemeente? Welke globale investeringssom is daar voor nodig? Als mede een verbouwingsprognose voor de huidige sportaccommodaties gebaseerd op prioriteit.
- Concreet wil de gemeente dus antwoord op de vraag wat er gaat gebeuren met de huidige sporthalen, gym en turnzalen, voetbalvelden, de zwembaden en de schoolpleinen.
- Wat zijn in Langedijk de mogelijkheden voor de nog ontbrekende sporten hockey, honkbal, korfbal, basketbal, atletiek en golf op basis van een regionale (360 graden) en landelijke vergelijking (kengetallen)?
- Welke toename van sportgebruik is te verwachten?

Werkwijze

Voor het accommodatieonderzoek is in de kadernota voor 2008 € 17.000 opgenomen. De uitvoering van het onderzoek geschiedt door een extern adviesbureau. Het bureau zal tijdens de uitvoering van het onderzoek worden geadviseerd door de begeleidingscommissie van voorliggende sportnota, uit te breiden met een beleidsmedewerker van de gemeente op het gebied van wijkgerichte ontwikkelingen. Het onderzoek wordt voor 1 mei 2009 opgeleverd.

II. Stimuleer sportieve activiteiten door versterking van het aanwezige kader

Op het gebied van Sportstimulering voltooit Sport Servicepunt Langedijk al heel veel activiteiten. Deze zijn vanuit de BSI voortgekomen en de gemeente wil inspelen op de continuering van deze programma's. Met het aanstellen van de duaal aangestelde vakleerkracht stimuleer je extra activiteiten boven de huidige. Deze unieke kans willen we dan ook met beide handen aanpakken.

Combinatiefunctionaris

Het ministerie van VWS volgt het advies van de commissie 'Alliantie School & Sport' op om per 2012 minimaal 2500 combinatiefunctionarissen aan te stellen. Deze combinatiefunctionarissen hebben één werkgever maar zijn bij verschillende instellingen werkzaam. Een combinatiefunctionaris kan bijvoorbeeld bij Sport Servicepunt Langedijk in dienst zijn en worden gedetacheerd bij een basisschool en een sportvereniging. Deze combinatiefunctionaris heeft één werkgever en zorgt er voor dat het bewegingsonderwijs verbetert en de vereniging wordt geholpen. Stapsgewijs krijgt elke gemeente de mogelijkheid om van deze regeling gebruik te maken. In 2008 is gestart met de 25 grootste gemeenten. De gemeente Langedijk komt in 2010 in aanmerking voor deze regeling. Echter enkele gemeente uit de tweede tranche heeft aangegeven niet gebruik te willen maken van de combinatiefunctionaris. Hierdoor komt de gemeente Langedijk al in **2009** in aanmerking voor deze regeling. De regeling houdt voor de gemeente Langedijk in dat er voor maximaal 5,1 fte aan combinatiefunctionarissen subsidie wordt verstrekt. De voorwaarde is dat de combinatiefunctionaris voor minimaal 50% werkzaamheden verricht bij sportverenigingen, 6% aan cultuur en het andere gedeelte voor onderwijs. Het eerste jaar wordt deze combinatiefunctionaris voor 100% gesubsidieerd, de daaropvolgende jaren is dit 40%. In principe is er geen einddatum aan deze regeling.

Jaarlijkse kosten

De hoogte van de jaarlijkse kosten wordt in feite bepaald door het basisonderwijs. Zij krijgen vanaf 2009 de mogelijkheid om gesubsidieerd een vakleerkracht in hun formatie op te nemen. Aangezien de keuze bij de verschillende schoolbesturen ligt, zijn de jaarlijkse kosten berekend op 2,4 fte. Met deze jaarlijkse kosten wordt de doelstelling ten aanzien van het aantal vakleerkrachten gerealiseerd. Alles staat of valt met de scholen, des te meer scholen mee doen, des te meer combinatiefunctionarissen er komen.

De vijf thema's

De vijf thema's zijn bewust apart begroot zodat de gemeenteraad de mogelijkheid heeft om hier keuzes in te maken. Waarbij opgemerkt moet worden dat thema's 2 en 3 cruciaal zijn met betrekking tot de subsidieregeling van het ministerie van VWS.

De totale kosten voor deze sportnota zijn zowel afhankelijk van de keuzes die de basisscholen maken als de keuze die de gemeenteraad maakt.

6. Financiën

In dit hoofdstuk wordt de financiële vertaling weergegeven van de acties die voortvloeien uit de vijf verschillende thema's. Allereerst wordt er een totaalbeeld van de verschillende kosten en baten weergegeven in de volgroeide fase in 2012. Daarna wordt er op basis van een reëel groeimodel de meerjarenbegroting gepresenteerd.

Kosten volgroeide fase		2012
Kosten Sportnota		€ 276.121
	Bijdrage VWS	€ 85.849
	Bijdrage basisscholen	€ 76.409
	Convenant 'Kinderen doen mee!'	€ 2.000
	Diverse baten	€ 6.000
Kosten gemeente voor de sportnota		€ 105.863

Kosten voor de gemeente Langedijk per thema		2012
2. verenigingen centraal		€ 34.182
3. Bewegingsonderwijs op de basisscholen		€ 7.500
4. Sportieve en gezonde leefstijl		€ 26.727
5. Sport en maatschappij		€ 24.727
6. Topsport		€ 12.727
		€ 105.863

Kosten volgroeide fase		2012
2. Sportvereniging centraal		
Personeelskosten	bijdrage VWS	€ 17.454
	bijdrage sportnota personeel	€ 26.182
		€ 43.636
Diverse baten		€ 6.000
Administratiekosten		€ 4.000
Activiteitenkosten		€ 10.000
Totaal		€ 51.636
3. Bewegingsonderwijs op de basisscholen		
Personeelskosten	bijdrage VWS	€ 50.941
	bijdrage basisscholen	€ 76.409
		€ 127.350
Administratiekosten		€ 7.500
Totaal		€ 134.850
4. Sportieve en gezonde leefstijl		
Personeelskosten	bijdrage VWS	€ 5.818
	bijdrage sportnota personeel	€ 8.727
		€ 14.545
Administratiekosten		€ 4.000
Activiteitenkosten		€ 14.000
Totaal		€ 32.545
5. Sport en maatschappij		
Personeelskosten	bijdrage VWS	€ 5.818
	bijdrage sportnota personeel	€ 8.727
		€ 14.545
Administratiekosten		€ 4.000
Activiteitenkosten		€ 14.000
Convenant 'Kinderen doen mee!'		€ 2.000
Totaal		€ 30.545
6. Topsport		
Personeelskosten	bijdrage VWS	€ 5.818
	bijdrage sportnota personeel	€ 8.727
		€ 14.545
Administratiekosten		€ 4.000
Totaal		€ 18.545

Toelichting op het totaalbeeld:

Bijdrage VWS

In de berekening van het totaalbeeld is uitgegaan van een subsidiebijdrage van 40% van het ministerie van VWS en voor het eerste jaar een bijdrage van 100%. De salariskosten van de functionarissen voor de activiteiten zullen grotendeels met deze middelen worden gefinancierd.

Bijdrage gemeente

De gemeente levert een financiële bijdrage betreffende een aanvulling op de personele kosten ("bijdrage sportnota personeel"), de materiële kosten ("activiteitenkosten") en de algemene organisatiekosten ("administratiekosten").

Diverse baten

Bij thema 2, verenigingen centraal, is een post diverse baten opgenomen. Als de combinatiefunctionaris ingezet gaat worden om bij de vereniging en/of andere instelling naschooltijd sportactiviteiten te verzorgen dan wordt hiervoor een bedrag doorberekend.

Dit bedrag moet nog worden vastgesteld maar zal naar draagkracht van de vereniging cq. instelling berekend worden.

Bewegingsonderwijs op de basisscholen

Het ministerie van VWS bepaalt aan de hand van de grootte van de gemeente voor hoeveel combinatiefunctionarissen een gemeente in aanmerking komt. De gemeente Langedijk komt voor maximaal 5,1 fte in aanmerking. In deze begroting is uitgegaan van het halen van de doelstelling waardoor er 2,4 fte aan combinatiefunctionarissen nodig zijn.

Als alle scholen, met in totaal 116 groepen (3 fte), gebruik willen maken van een combinatiefunctionaris dan is dit mogelijk maar dient de subsidie verhouding wel te wijzigen. De scholen zullen hun percentage zien verhogen van 60 naar maximaal 68%.

Convenant 'Kinderen doen mee!'

Staatssecretaris Aboutaleb heeft samen met ruim 100 gemeenten convenanten afgesloten om er voor te zorgen dat het aantal kinderen dat om financiële redenen niet mee kan doen met de helft wordt terug gebracht. Staatssecretaris Aboutaleb vindt het van belang dat kinderen gelijke kansen krijgen om hun talenten te ontplooiën, ongeacht het inkomen van hun ouders. Met dat geld wil hij bereiken dat meer kinderen uit arme gezinnen deelnemen aan sport, cultuur of andere activiteiten. Het is zijn ambitie het aantal kinderen dat maatschappelijk niet meedoet om redenen van armoede deze kabinetsperiode met de helft terug te brengen. Ook met de gemeente Langedijk is hij een convenant aangegaan.

Meerjarenbegroting

In 2009 komt de gemeente Langedijk dus in aanmerking voor de subsidieregeling van het ministerie van VWS. De nadruk in dit jaar komt naast de combinatiefunctionaris te liggen op het accommodatieonderzoek en de verenigingsondersteuning. In de onderstaande begroting is een stapsgewijze opbouw zichtbaar. Zoals eerder vermeld is de aanstelling van de combinatiefunctionaris bij het basisonderwijs van essentieel belang. Nu is het niet eenvoudig voor een school om de formatie te wijzigen. In de begroting is voor 2009 rekening gehouden met ruim één combinatiefunctionaris en groeiend 2,4 fte in 2012. Het eerste jaar dat een combinatiefunctionaris werkzaam is ontvangt de gemeente 100% subsidie de volgende jaren is dat 40%.

Meerjarenbegroting:

Totale begroting per jaar		2009	2010	2011	2012
Totale kosten sportnota		€ 128.885	€ 172.113	€ 228.044	€ 276.121
	Bijdrage VWS	€ 103.385	€ 53.644	€ 69.817	€ 85.849
	Bijdrage basisscholen		€ 40.234	€ 52.364	€ 76.409
	Convenant 'Kinderen doen mee'	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000
	Diverse baten		€ 3.000	€ 4.000	€ 6.000
Totaal kosten gemeente		€ 23.500	€ 73.235	€ 99.863	€ 105.863

Opgesplitst per thema:

		2009	2010	2011	2012
2. Sportvereniging centraal	totaal	€ 32.847	€ 41.028	€ 53.636	€ 51.636
Personeelskosten	bijdrage VWS	€ 25.847	€ 13.411	€ 17.454	€ 17.454
	bijdrage sportnota personeel		€ 20.117	€ 26.182	€ 26.182
Diverse baten			€ 3.000	€ 4.000	€ 6.000
Administratiekosten		€ 2.000	€ 3.000	€ 4.000	€ 4.000
Activiteitenkosten		€ 5.000	€ 7.500	€ 10.000	€ 10.000
3. Bewegingsonderwijs op de basisscholen	totaal	€ 54.193	€ 72.057	€ 94.773	€ 134.850
Personeelskosten	bijdrage VWS	€ 51.693	€ 26.823	€ 34.909	€ 50.941
	bijdrage basisscholen		€ 40.234	€ 52.364	€ 76.409
Administratiekosten		€ 2.500	€ 5.000	€ 7.500	€ 7.500
4. Sportieve en gezonde leefstijl	totaal	€ 15.615	€ 21.176	€ 28.545	€ 32.545
Personeelskosten	bijdrage VWS	€ 8.615	€ 4.470	€ 5.818	€ 5.818
	bijdrage sportnota personeel		€ 6.706	€ 8.727	€ 8.727
Administratiekosten		€ 2.000	€ 2.500	€ 4.000	€ 4.000
Activiteitenkosten		€ 5.000	€ 7.500	€ 10.000	€ 14.000
5. Sport en maatschappij	totaal	€ 13.615	€ 19.176	€ 26.545	€ 30.545
Personeelskosten	bijdrage VWS	€ 8.615	€ 4.470	€ 5.818	€ 5.818
	bijdrage sportnota personeel		€ 6.706	€ 8.727	€ 8.727
	convenant 'kinderen doen mee'	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000
Administratiekosten		€ 2.000	€ 2.500	€ 4.000	€ 4.000
Activiteitenkosten		€ 5.000	€ 7.500	€ 10.000	€ 14.000
6. Topsport	totaal	€ 10.615	€ 13.676	€ 18.545	€ 18.545
Personeelskosten	bijdrage VWS	€ 8.615	€ 4.470	€ 5.818	€ 5.818
	bijdrage sportnota personeel		€ 6.706	€ 8.727	€ 8.727
Administratiekosten		€ 2.000	€ 2.500	€ 4.000	€ 4.000

Jaarplan:

Aan de hand van deze begroting wordt van de uitvoerende instelling geëist dat er vooraf een jaarplan inclusief begroting komt. Tevens legt de uitvoerende instelling jaarlijks verantwoording af middels een jaarverslag met een overzicht waarin wordt aangegeven hoe de genomen acties zich verhouden ten opzichte van de gestelde doelstellingen.

7. Begrippenlijst

BSI:

De Breedtesportimpuls is een belangrijke pijler van het breedtesportbeleid van de rijksoverheid. In 1999 is dat beleid door het ministerie van VWS gepresenteerd. Met de breedtesportimpuls wil de rijksoverheid het lokale sportaanbod duurzaam versterken en (zo mogelijk) sport beter benutten voor het oplossen van sociale en maatschappelijke problemen. Om de uitvoering van het beleid te ondersteunen kon iedere gemeente (eenmalig) een rijkssubsidie aanvragen. De subsidie is bedoeld om één of meer sportprojecten in de gemeente te realiseren.

Per 2004 deed de BSI zijn intrede binnen de gemeente Langedijk met de volgende pijlers:

- *Ondersteuning van de lokale sportvereniging*
- *De brede school*
- *Gezondheid van de Langedijker bevolking & bevordering van sportdeelname:*

Bewegingscurriculum:

Een structureel jaarplan waarin het bewegingsprogramma is afgestemd op elke doelgroep.

Impulsregeling brede scholen, sport en cultuur

Het ministerie van VWS volgt het advies van de commissie 'Alliantie School & Sport' op om per 2012 minimaal 2500 combinatiefunctionarissen aan te stellen. Deze combinatiefunctionaris is een functie waarbij een werknemer in dienst is bij één werkgever, maar gelijkkelijk - of in ieder geval voor een substantieel deel - te werk gesteld wordt in of ten behoeve van twee werkvelden/sectoren.

GALM:

GALM, een sportstimuleringsstrategie voor senioren, staat voor; Groninger Actief Leven Model. GALM onderscheidt zich van andere bewegingsstimuleringsstrategieën door:

- zich specifiek te richten op sportieve niet actieve senioren (55-65 jaar)
- aan te haken bij de specifieke wensen van de doelgroep
- de deelnemers langdurig te begeleiden en te stimuleren
- het (her)winnen van plezier in sportieve activiteiten centraal te stellen

Waarom GALM?

Een vijftal overwegingen hebben geleid tot de ontwikkeling van de GALM-strategie. Het betreft de omvang van de bewegingsarmoede onder senioren, de toename van het aantal senioren in onze samenleving, sportieve activiteiten in relatie tot fitheid en gezondheid, motorische fitheid en veroudering en de constatering dat het veranderen van gedrag een langdurig en moeizaam proces is.

Ruimte voor Contact:

Ruimte voor Contact is een stimuleringsregeling van het ministerie van VROM om op lokaal niveau activiteiten te stimuleren waarin mensen elkaar ontmoeten. Doel is dat hierdoor duurzame contacten ontstaan, zodat mensen elkaar ook in nieuwe situaties weten te vinden. Sport is hierbij een ideaal middel. Het beoogde resultaat is duurzaam contact te leggen tussen leeftijdsgenoten ongeacht de afkomst. Door middel van het project komen de jongeren in contact met elkaars (sport) culturen. Deze activiteiten worden bovendien door hen samen georganiseerd. Een voorwaarde waaraan moet worden voldaan is het realiseren van een plek waar de doelgroep elkaar duurzaam kan ontmoeten.

Fiets en Scoor

Een campagne om het fietsen in Nederland op een actieve en uitdagende wijze te stimuleren. Het levert direct winst op voor je gezondheid en leefomgeving. Men brengt in beeld wat de resultaten zijn van de fietskilometers, dit is het uitgangspunt. Fietsen is uiteraard goed voor lichaam en geest, maar ook voor het milieu. Via bijvoorbeeld het sponsorplan help je mee aan diverse projecten in ontwikkelingslanden en aanverwante onderwerpen.

Sportmaatjes:

“Sportmaatjes” is een project voor kinderen die aanleg hebben voor overgewicht, een gebrek aan zelfvertrouwen hebben en mogelijk in een sociaal isolement terecht kunnen komen. Sportmaatjes bestaat uit drie delen: een goed afgewogen, aantrekkelijk bewegingsaanbod aangeboden door een ervaren sportdocent en/of fysiotherapeut, ten tweede gezonde voeding om te ontdekken wat je eet, om goede gewoontes aan te leren en verstandig en lekker te snoepen en tot slot psychologische begeleiding, hier wordt geleerd om te gaan met lastige situaties en verleidingen, aandacht besteed aan het omgaan met vervelende gevoelens, het omgaan met pesten en steun te vragen en krijgen van groepsgenoten.

Sportieve School:

Sportieve School bestaat enerzijds uit verschillende sportkennismakingslessen tijdens de les lichamelijke opvoeding op de basisscholen in uw gemeente en anderzijds uit introductietrainingen bij de sportverenigingen.

Sportkennismakingslessen

Het schooljaar is opgedeeld in acht perioden, waarin de leerlingen per periode kennismakingslessen krijgen die geënt zijn op een bepaalde tak van sport. De kant-en-klaar sportkennismakingslessen in verschillende takken van sport bestaan uit drie lessen per sport. Er zijn zowel lessen ontwikkeld voor leerlingen van groep 5 en 6, als voor leerlingen van groep 7 en 8. De groepsleerkrachten van de basisscholen beschikken met ‘Sportieve School’ over een kwalitatief en kwantitatief hoogwaardig sportaanbod dat op maat gemaakt is.

Een bijkomend voordeel van het pakket is dat dit een directe lastenverlichting en tijdsbesparing voor de leerkrachten betekent bij de voorbereiding en uitvoering van de lessen lichamelijke opvoeding.

Introductietrainingen

In samenwerking met de basisscholen worden door de plaatselijke sportverenigingen in uw gemeente introductietrainingen aangeboden. Leerlingen die geïnteresseerd zijn in een bepaalde tak van sport, dat kan ook een andere sport zijn dan de acht aangeboden takken van sport, kunnen in deze periode nader kennis maken met de tak van sport en met de typische verenigingscultuur. Leerlingen kunnen tijdens twee perioden van zes weken kennis maken met twee verschillende verenigingen. De basisscholen verzorgen de sportkennismakingslessen tijdens de les lichamelijke opvoeding. Zij enthousiasmeren en stimuleren kinderen om aan de introductietrainingen bij de sportverenigingen deel te nemen. De basisscholen dragen daarnaast zorg voor het uitdelen van programmaboekjes.

De sportverenigingen verzorgen de inhoud en de invulling van de introductietrainingen. Zij verzorgen het kader bij de trainingen en proberen de kinderen te enthousiasmeren voor sport en bewegen in het algemeen en voor de eigen vereniging in het bijzonder.

Verenigingsmonitor 2007:

De Verenigingsmonitor is een uitgebreide vragenlijst die jaarlijks wordt verspreid onder de verenigingen van het Verenigingspanel. Dit panel staat model voor de bijna 29.000 sportverenigingen die Nederland telt.

In de vragenlijst komen verschillende aspecten van het functioneren van een vereniging aan bod:

- Algemene kenmerken: tak van sport, omvang, regio, aansluiting bij bond en/of koepel, eigen sportaccommodatie en/of kantine;
- Leden en activiteiten: samenstelling ledenbestand (leeftijd, geslacht, etniciteit, sporters met een handicap), ledenverloop, ledenverwerving en activiteiten;
- Bestuur en beleid: samenstelling bestuur (aantal bestuursleden, leeftijd, zittingsduur, geslacht en etniciteit, functie), grootste zorgen in de vereniging, beleidsvoering (beleidsplannen, prioriteiten, informatiebronnen);
- Kader: vrijwilligers, vergoedingen en salarissen en professionalisering;
- Externe contacten, adviezen en ondersteuning, samenwerking;
- Financiën: contributies, financiële positie;
- Sport en gezondheid: sociale hygiëne, hygiëncode.

Dit zijn de onderwerpen die jaarlijks terugkeren in vaste vraagstellingen. Naast deze vragen zijn er ook wisselende vragen die om de twee of drie jaar worden gesteld, bijvoorbeeld vragen over de verhouding recreatie-/prestatiesporters, zorgvoorzieningen in de vereniging, onderzoek, arbeidsomstandigheden of sportstimulering.

De Verenigingsmonitor wordt door middel van een webenquête aangeboden. De verenigingen die niet over internet beschikken ontvangen een schriftelijke vragenlijst.

Resultaten

Jaarlijks verschijnt er een rapport met de resultaten van de Verenigingsmonitor. Deze rapportage presenteert de stand van zaken en de ontwikkelingen in de Nederlandse sportvereniging. Door de jaarlijkse herhaling van onderzoeksinspanningen en het gebruik van uniforme vragen en begrippen kunnen longitudinale ontwikkelingen duidelijk in kaart worden gebracht. De grootste gemene delers fungeren als kengetallen.

Georganiseerde sporter:

Beoefenaars van sporten in vereniging of club verband.

Anders georganiseerde sporter:

Sportdeelname aan evenement of toernooivorm.

Ongebonden sporter:

Sporten beoefent in vrije tijd, op eigen initiatief en zonder verdere afgebakende kaders.

Beweegmaatjes.nl

Het doel van Beweegmaatje is mensen in de gelegenheid stellen een sport- of beweegmaatje te vinden. Op Beweegmaatje kennen de zogenaamde leden online op zoek gaan naar andere leden die ook een sport of beweegmaatje zoeken. Het Nationaal Instituut voor Gezondheidsbevordering en ziektepreventie (NIGZ) is de maker van Beweegmaatje. NIGZ werkt samen met NISB (Nederlands Instituut voor Sport & Bewegen) en het Voedingscentrum. Deze organisaties dragen gezamenlijk de verantwoordelijkheid voor de website en het concept van beweegmaatje.